

Teresa Wejner

Uczniowie z dysleksją rozwojową

na sprawdzianie
w roku szkolnym 2007/2008

Badania dotyczące udziału uczniów z dysleksją w egzaminach zewnętrznych prowadzone są systematycznie. Wnioski pozostają bez zmian. Jest nadzieja, że dzięki Pracowni Testów Psychologicznych zostaną ujednocnione procedury diagnozowania, co może wpłynąć na statystyki dotyczące odsetka opinii stwierdzających dysleksję rozwojową wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w poszczególnych powiatach.

W tym roku już po raz siódmy uczniowie klas VI przystąpili do sprawdzianu ocenianego w systemie zewnętrznym. Począwszy od 2002 roku egzaminy te są systematycznie badane, przy czym uwzględnia się również udział uczniów z dysleksją. Przedstawione poniżej wyniki tych badań pokazują, w których kierunkach powinny iść dalsze wysiłki terapeutów i pedagogów zajmujących się dysleksją.

W porównaniu do roku ubiegłego odnotowujemy zwiększenie o 0,04% udziału uczniów z dysleksją. Podobnie jak w poprzednich latach występuje duże zróżnicowanie odsetka uczniów z dysleksją w poszczególnych województwach, ale

Sprawdzian w klasie VI w poszczególnych województwach w 2008 roku (na podstawie danych CKE).

Województwa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
dolnośląskie	5,0%	6,3%	8,1%	8,8%	8,8%	8,7%	8,8%
kujawsko-pomorskie	4,5%	5,1%	6,4%	8,0%	8,2%	9,4%	8,7%
lubelskie	4,8%	5,3%	5,7%	7,2%	7,8%	8,4%	8,9%
lubuskie	5,5%	7,7%	8,6%	10,8%	10,2%	9,5%	8,4%
łódzkie	7,5%	8,3%	9,3%	10,1%	10,5%	9,6%	9,5%
małopolskie	11,8%	11,1%	11,7%	11,1%	10,9%	10,5%	10,3%
mazowieckie	12,8%	12,7%	13,7%	13,7%	12,8%	12,4%	12,5%
opolskie	6,7%	9,6%	10,0%	8,5%	7,3%	6,6%	6,6%
podkarpackie	2,8%	2,9%	3,4%	4,2%	4,3%	4,7%	5,3%
podlaskie	5,2%	6,0%	7,4%	8,8%	8,0%	8,3%	8,2%
pomorskie	12,2%	13,3%	16,2%	16,4%	16,2%	15,9%	15,9%
śląskie	3,8%	4,2%	5,9%	6,29%	6,1%	5,7%	5,8%
świętokrzyskie	8,3%	8,6%	8,0%	7,4%	6,8%	6,4%	6,1%
warmińsko-mazurskie	4,3%	4,9%	5,6%	7,4%	8,9%	10,3%	10,4%
wielkopolskie	5,1%	5,7%	6,7%	7,4%	6,6%	9,4%	6,2%
zachodniopomorskie	7,3%	8,3%	9,1%	10,2%	9,9%	9,4%	8,9%
kraj	6,73%	7,50%	8,49%	9,30%	9,12%	8,96%	9,00%

Uczniowie z dysleksją w poszczególnych województwach na sprawdzianach w latach 2002-2008

widać tendencję do zmniejszania się tych różnic. W tym roku najwięcej uczniów z dysleksją było w województwie pomorskim (15,9% – tyle samo, co w roku ubiegłym), natomiast najmniej w podkarpackim (5,3% – więcej o 0,6% w stosunku do roku ubiegłego).

Zróznicowanie to jest jeszcze większe, gdy porównuje się udział procentowy uczniów z dysleksją w poszczególnych powiatach. W roku 2008 odsetek uczniów z dysleksją wahał się od 0,8% do 32,7% populacji uczniów dyslektycznych w stosunku do uczniów bez dysleksji.

Wynika z tego, że **są powiaty, w których niemal co trzeci uczeń ma opinię stwierdzającą dys-**

leksję, oraz takie, gdzie uczniów z dysleksją prawie nie ma.

Z ogólnopolskich i światowych danych wynika, że dysleksja występuje czterokrotnie częściej u chłopców niż u dziewcząt. Na tegorocznym sprawdzianie chłopcy z dysleksją stanowili ponad 70% uczniów z dysleksją, a odsetek dziewcząt wyniósł poniżej 30%.

Uczniowie z dysleksją uzyskali na sprawdzianie średnio 26,03 punktu, czyli o 0,29 punktu więcej niż ich rówieśnicy bez dysleksji. Na ogólnym wyniku zaważyła wyższa o 0,66 punktu

w stosunku do uczniów bez dysleksji ocena z pisaną. W pozostałych badanych umiejętnościach

Uczniowie z dysleksją uzyskali na sprawdzianie średnio 26,03 punktu, czyli o 0,29 punktu więcej niż ich rówieśnicy bez dysleksji.

uczniowie z dysleksją wypadli nieco gorzej niż ich rówieśnicy (w czytaniu i wykorzystaniu wiedzy w praktyce o 0,13 punktu, w korzystaniu z informacji o 0,07 punktu i w rozumowaniu o 0,04 punktu).

Wśród uczniów z dysleksją 0,0054% uzyskało najniższy wynik liczący 2 punkty. Odsetek uczniów bez dysleksji mających najniższy wynik ogólny wyniósł odpowiednio 0,0109% (w tej grupie byli uczniowie, którzy otrzymali również 0 lub 1 punkt). Najwyższą punktację wśród uczniów dyslektycznych uzyskało 0,1933%, a wśród uczniów bez dysleksji 0,5050%.

Tegoroczne wyniki sprawdzianu potwierdzają utrzymującą się zależność występowania dysleksji od miejsca zamieszkania. Jest to w dalszym ciągu poważny problem, świadczący o nierówności szans edukacyjnych, mniejszej świadomości dysleksji oraz nierównym dostępie do poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Wynika stąd konieczność podjęcia dalszych działań w celu wyrównania szans edukacyjnych, między innymi poprzez równy dostęp do poradni, ujednolicenie zapisów w opiniach i zaleceniach oraz ich czytelną interpretację. Potrzebne są tu decyzje centralne. Do ważnych kwestii należy też dobre merytoryczne przygotowanie pracowników poradni do diagnozy psychologiczno-pedagogicznej.

Pracownia Testów Psychologicznych w Warszawie we współpracy z wybitnymi specjalistami

diagnozy dysleksji pracuje obecnie nad przygotowaniem nowego zestawu testów do badania tego zaburzenia. Miejmy nadzieję, że usprawni to proces diagnozowania uczniów i wpłynie na jego ujednolicenie w skali całego kraju.

Palącą kwestią pozostaje uświadomienie wszystkim zainteresowanym, że diagnoza jest tylko

jednym z etapów działań pomocowych dla uczniów z dysleksją i nie można zakończyć na niej procesu naprawczego i wspierającego. Niestety, działania pomocowe dla uczniów z dysleksją najczęściej ograniczają się do przekazania szkole opinii o dysleksji. Uczeń, jego rodzice i nauczyciele często czują się zwolnieni z dalszych wysiłków. Do rzadkości należy podejmo-

wanie systematycznych oddziaływań na ucznia w postaci dostosowania wymagań edukacyjnych, interpretowanych zresztą często jako obniżenie wymagań. Tymczasem należy ściśle określić oczekiwania, podjąć działania naprawcze i współdziałać z uczniem w celu ich realizacji. W każdej szkole powinny znaleźć się środki na zajęcia terapii pedagogicznej, której celem jest: rozwijanie samodzielności u ucznia, budowanie jego wiary we własne siły, wspomaganie rozwoju psychicznego, podnoszenie efektywności uczenia się, korygowanie zaburzonych funkcji oraz wyrównywanie braków w opanowaniu programu nauczania. Taka potrzeba istnieje we wszystkich szkołach.

... diagnoza jest tylko jednym z etapów działań pomocowych dla uczniów z dysleksją i nie można zakończyć na niej procesu naprawczego i wspierającego.

Teresa Wejner – doktor nauk humanistycznych, pedagog, psycholog, terapeuta. Prowadzi działalność naukowo-dydaktyczną w Wyższej Szkole Pedagogicznej, Wyższej Szkole Edukacji Zdrowotnej oraz Uniwersytecie Medycznym. Jest założycielką i przewodniczącą Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Dysleksji oraz członkiem Zarządu Głównego PTD. Współpracuje jako ekspert z CKE, CODN i MEN.